

„EDINOST“

Izhaja dvakrat na teden, vsako sredo in soboto ob 1. uri popoldne.

„Edinost“ stane:

za vse leto gl. 6.—; izven Avst. 9.— gl.
za polu leta 3.—; 4.50
za četrt leta 1.50; 2.25

Posamične številke se dobivajo v prodajnicah tobaka v Trstu po 5 nov., v Gorici in v Ajdovščini po 6 nov.

Na naročbe brez priložene naročilne se upravištvo ne ostra.

EDINOST

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

Oglas in oznakila se računajo po 8 nov vracica v petju; za naslove z debelimi črkami se plačuje prostor, kolikor bi ga obseglo navadnih vrstic.
Poslana, javna zahvala, osmrtnice itd. se računajo po pogodbi.
Vsi dopisi se pošiljajo uradnemu pisarništvu Piazza Caserma št. 2. Vsako pismo mora biti frankovano ker ne frankovana se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.
Naročnino, reklamacije in inserate prejema upravištvo Piazza Caserma št. 2. Odprte reklamacije o proste poštine.

K položaju.

Sredi oktobra snide se baje zopet državni zbor. Ko se gospóda poslanci zopet snidejo, tavali bodo izvestno v temi glede na politični in parlamentarni položaj naš: nejasnost bila je signatura dneva, ko so se zadnjikrat razšli, ista nejasnost vprejme jih zopet na pragu parlamenta našega. Dogodki zadnjega zasedanja so nam vsem še v svežem spominu: vsaki dan čitali smo o novih kombinacijah glede na sestavo bodoče nove večine državnemu zboru, ali te kombinacije ostale so dosledno le kombinacije in praktičnega vsepa nismo videli nikjer. Danes čul si, da ostane vse pri starem; jutri doletela te je zelo verjetna novica, da v novo večino vstopijo Poljaki in nemški levičarji; komaj smo se malo privadili tej kombinaciji, že te je iznenadila vest, ki je do tal zrušila vse naše dosedanje pojme o zakonih parlamentarnega življenja, o načelih strank, o doslednosti itd., vest namreč, da se nova večina sestavi iz nemških levičarjev, Poljakov in — Hohenvartovcev. Poslednja ta kombinacija se ti je na prvi pogled videla gorostasna, naravnost neverjetna; vsakdo si je moral misliti, da ga še ni rodila človeška mati čudotvornika, kojemu bi se posrečilo ogenj z vodo družiti, to je: po načelih toll nejednake in nasprotne si elemente spojiti, če že ne v povsem harmonično in Bog si ga vеди kako uspešno, ali vsaj vsakdanjim najnujnejšim potrebam zadostajoče delovanje. Kakor rečeno: na prvi pogled zdela se je kombinacija ta naravnost drana in na vseh straneh so le majali z glavami. Ko smo pa začeli bolj hladne hrvi in treznejše premišljevat o njej, šinila nam je misel v glavo: kaj, ko bi ne bila tudi ta neverjetnost mogoča v tej državi neverjetnosti! Kalkulovati smo začeli tako-le: Odnosaji na Češkem so ključ vsemu našemu položaju. Odnosaji ti so se začetkom tega leta povodom zadnjih državnoborskih volitev temeljito

premenili: imeniten del prejšnje državnozborake večine zginele je raz pozorišče in prišli so do krmila elementi, ki so vsem jednako neljubi: vladi, nemški levici, Poljakom in nemškimi — in morda še kakim drugim — konservativcem. Kaj, ko bi ne bila vsem lastna neprijaznost do Mladočehov ona čudotvorna sila, koja bi mogla vsaj začasno premostiti velikanski načelni prepad, ki zija med Hohenvartoviči in nemškimi liberalci? Človeški razum sicer ne pojmi lahko tako držnih skokov, ali mi živimo — kakor rečeno — v državi neverjetnosti. Mladočehi so radikalci v jezikovnem pogledu in pa — tako vsaj trde dan na dan in na raznih straneh — tudi liberalci. Ta poslednja trditve sicer ni resnična, kajti Mladočehi so strogo političkonarodna in ne verska stranka, v kateri so zastopane različne stopinje verskega mišljenja, ali trditve to čitaš dan na dan v raznih listih in slednjč je moraš verjeti. Mladočehi so torej radikalci in liberalci. Boj proti radikalizmu in liberalizmu je pa sedaj v modi: najprijetnejši sport je. V boji proti tej „poštasti“ iščejo sedaj, osobito pri nas, tudi taki ljudje svojo slavo, ki so se še nedavno podili po puštinjah propale „ustavovorne“ stranke nesrečnega spomina. V boji tem je vse dovoljeno, na račun tega boja vsakdo lahko greši, kolikor mu drago. V imenu tega boja se vsakdo lahko skrega se zdravim človeškim razumom, z logiko in — če ni drugače — svojimi lastnimi načeli, ne da bi se mu trebalo bati, da ga zadene obdi posmeh. Žalostno je sicer, da je tako, kajti v takih razmerah vsepaajo najbolje parazitirati najnevarnejše sorte in se povzdigujejo ljudje na piedestal, koji ne sódijo sem ni po svojih zmóžnostih, ni po svojem značaju, najmanje pa po svoji politički pretéklosti: ali v resnici je tako in z resnico to nam je računati.

Zadnje zasedanje poslanske zbornice nam sicer ni prineslo nič pozitivnega glede na bodoče parlamentarne formacije

in poslanci najdejo, ko se zopet snidejo, isto nejasnost, v koji so tavali, predno so se zadnjikrat razšli; ali mogoče je, da postane boj proti „českemu radikalizmu“ ona kristalizujuča točka, okoli katere bode vlada skušala sbrati vse elemente, neprijazne strogi izvršbi narodne jednakopravnosti. Boj proti „českemu radikalizmu“ znači torej sajedno boj proti narodnim zahtevam naroda slovenskega; s tem pa še ni rečeno, da bi se tega boja ne udeležil tudi marsikateri „slovensk“ poslanec.

Ne bodimo otročji in ne tolašimo se, češ, vsaj tudi nemški liberalci niso v zadnjem zasedanju nič posebnega dosegli. Tako lehkomišljeni ne smemo biti, kajti pomisliti nam je, da nemški liberalci so že velikansko pridobili, ako se nič ne spremeni v političkem in jezikovnem pogledu, ako se ohrani status quo. Oni vladajo faktično v Avstriji, jezik njih uživa veliko prednost v vseh strokah javnega življenja, njim je že s tem postreženo, ako ostane vse tako kakor je. Res je, da upijejo o nevarnosti, preteči nemškemu življu, ali vse to upitje je le krinka, pod katero skrivajo svoje namene, izvirajoče iz neugasne gospodóželjuosti, narekovane po oni moralni sili, koji pravimo furor teutonicus.

Zato pa bi prosili poslance naše, koji so zares „narodni“, da vestno premotre ves položaj, predno se definitivno odločijo in osobito da trikrat premislijo, predno vstopijo kot dobrovoljci v boj proti českemu „radikalizmu“, kajti bič, kojega bi spletili proti poslednjemu, utegnil bi prej ali slej padati tudi po naših plečih.

V Zagrebu.

(Konec).

Popoldne bila je ljudska veselica v krasnem parku „Maksimir“. Nepretržna je bila vrsta ljudstva, ki je hitela v Maksimir. Tu sti igrali vojaška in vatrogasna

glasba in prepevala so razna pevaska društva — mej temi tudi pevski klub „Ljubljanskega Sokola“ in naša vrla „Veselic“. Ako rečemo, da so se ljubljanski pevci se svojimi proizvajanjji približali skrajni mej dovršenosti, povedali smo dovolj: vse je strmelo, vse je občudovalo. Glede petja naše „Veselic“ izprosili smo si sodbo strokovnjakov in ti so se izrazili — osobito kar se tiče precizije — jako pohvalno, da: laskavo; Burno ploskanje je sledilo vsaki točki. Z ozirom na tesnosrdnost, koja vlada pri nas, povdarjati nam je, da je tudi vojaška godba proizvajala skoro same slovenske komade in jih na zahtevanje vsikdar ponavljala. Sploh smo opažali, da je v Zagrebu razmerje mej vojaštvom in meščanstvom dokaj priščno. — Veselica v Maksimiru bila bi dosegla velike demenzije, da ni jel zaletavati dež uprav tedaj, ko se je pričela najlepše razvijati. Zato sti izostali najkrajnejši točki: umetaljni ognji in telovadba ljubljanskih „Sokolov“.

Na večer prvega slavnostnega dne bil je komers v pevskem hramu, kojega se je udeležila ogromna množica ljudi. Tu se je neprestano razlegala slovenska pesem in vladalo na vseh straneh rajsko veselje.

Druzega dne bilo je krasno vreme. Sokolska in druga društva odšla so skupno v razstavo. Ob 11. uri sbrali smo se zopet Slovenci ter odkorakali skupno in sa sestavo ljubljanskega „Sokola“ v palačo jugoslovanske akademije, da si ogledamo galerijo slik, koja je narodu svojemu poklonil blagi dobrotnik naroda hrvatskega in slovenskega: slavni Josip Juraj Strossmayer, zvisišena ta prikazen na slovenskem obnebbji. V dvorani pričakoval nas je akademije predsednik, realki ravnatelj, veleč. g. Torbar. Ko smo se razvrstili, pozdravil je starosta ljubljanskega „Sokola“, g. Ivan Hribar idealno vsnešenimi besedami g. predseádnika, slikajoč dalekosežni pomen te zgradbe

v beli obrazek svojega otroka z savovoljnim strom.

Marjeto oblije rudečica i vedela ni mu odgoveriti. Saj ji ni moži ravnessliči očeta na tako uprašanje.

„No, ali ni morebiti res?“ pomaga ji Vilhelm.

„Ne ode!“ odgovori mu poluglasno i akoro solze so ji lesketale v očesih. „Ni mogoče, česar vi želite.“

„Kaj ni mogoče,“ deje že srđiti i se ji veđ tako dobrikal, „kaj ni mogoče, moji volji je vse mogoče.“

„Ah oče,“ prosila je milo, „ne erdite se, nočem vas žaliti, na noben način ne, odpustite mi...“ zastala ji je beseda, ni mu mogla vse odkriti. Pričela je jokati ker poznala je očtovo jezo.

„O ne, ne, solz pa nočem, saj jih tudi treba ni. Dobro veđ, da mojemu ukazu mora se vsak podložnik pokoriti i ti si tudi ona, ki ima to povelje. Morda ne bi bila zadovoljna barona? Hočeš-li berača? Vzemi si ga, a dote ne odneseš od hiše.“

„Papa! Prosim vas s solznimi očmi, takega človeka mi ne silite, ne morem ga ljubiti, slišim preveč slabega o njem.“

„Aha, že preveč klepetanja babjega slišiš, kar gotovo ni res. Prepovedal ti

PODLISTEK.

V treh dneh.

(Spisal E. H.) (Dalje.)

Našo gospico je Barbara malo razradostila, tako da ste se ji vender ustnici pri kaki besedi nasmehnili ter je svojo dušo spravila v boljši položaj. Bila ni veđ tako zamišljena v svoje okoliščine; vedela je, da je vse mlinjivo ter upala, da tudi mine nje gorje.

„Tedaj, kedar si bila mlada, si ravno tako vero imela, kakor sedaj, stara?“ — vpraša jo smehljaje Marjeta.

„To je. Tiste materine pripovedke so me vso očarale; i koga ne bi! Pravila mi je, da sanje v noči od nedelje do ponedeljaka se gotovo vresničijo. Ob ugodni priliki povedati vam hočem mnogo o tej „bedariji,“ kakor pravite vi; ali po moje: o prelepib sanjah, iz kojih se je vsaka beseda ureničila. Stara vedela mi je tudi vse raztolmačiti; mnogo sem se od nje naučila, ali tega vender ne.“

Gospa je pozvala v tem času Barbaro in ta odtegnivši se deje: „Torej ob ugodni priliki!“

Marjeta ji je prikimala.

Proti desetaj uri šla je Marjeta na prosto — pozabila je vse, kar se je doslej v njeni duši godilo. Na vrtu sreča prihajajočo hišino; zadnja poda ji mestni dnevnik. Ona sede na klopico v hladno senco ter se kratkočasni, čitajoča mestine novosti.

Gospod Vilhelm pride tudi na vrt i dobi Marjeto čitajočo denašnji list. Ona mu ga poda in oba šla sta na mali sprehod. Gospod Vilhelm bil je redkobeseden a danes govotil je ž njo o vsem, česar si je mogel domisliti, ker neko vprašanje težilo mu je dušo in radoveden je bil, kaj mu odgovori. Ona ga je bila tudi vesela, ker je tako mirno ustil ter mislila, da je vse že pozabljeno.

„Na mal sprehod tja v oni sonenati gozdiček gospoda Vacutti! Marjetica!“ deje Vilhelm.

„O rada, rada, papa!“

In oba kreneta preko široke bele ceste v lepo obrasten sonenat gozdiček. Solnce je močno pripekalo; Vilhelm držal je kvišku bel solnčnik in hči mu je pahljala z svojo veliko belo-svilnato pahljajo hladnega vzduha; tako sta šla do gozdička.

To bil je mali gozd omenjenega doktorja Vacutti; razprostril se je proti

vahodu blizo današnjih „salin.“ Vacutti bil je odvetnik v mestu i sredi te hoste imel svoje, na visokem lepem prostoru postavljeno poslopje z malim pa krasnim „giardinetto.“ Z Vilhelmom so bili že zdavna prijatelji.

„Danes menim, da je šel gospod Vacutti na lov, ker ga ni nikjer videti,“ povzame Vilhelm besedo, sprehajajoč se tam v sredi pod košatimi drevesi.

„Nemogoče, ode!“ — deje ona — „davi proti oami uri videla sem ga v kočiji, ki je drdrala proti mestu.“

„Pa kaj mu čas ne dopuša. Ali včera pravil mi je Podčedolaki, da gresta vkup na lov.“

Marjeta je pri teh besedah povsila očesi, ne da bi jo oče zapazil. Navedla je takoj govor na drugo stvar.

„O taknem vremenu je kaj zabavno sprehajati se v tej divni samoti. Papa!“ — deje mirno.

„Res, tukaj je prava radost, žal, da nisem na dražbi si tega kraja osvojil. Kako zadovoljna bi se sprehajala ti s svojim bodočim soprogom, gospodom Podčedolakim v tem kraju?“

Govoril je smehljaje ter pogledaval

kot živja priča napredka naroda hrvatskega na kulturnem polju in proseč gosp. predsednika, da njegovo prevzisenost brzotjavno obvesti o neomejeni udanosti naroda slovenskega do slavnega jugoslovankega patrijota in mecen. Vsa družba je glasno pritrjevala besedam gosp. Ivana Hribarja ter konečno zaorila trikratni „živio“ našemu Strossmajerju. Veleč. g. Torbar zahvalil se je na pozdravu gosp. Hribarja iskrenimi besedami, koje so bile veren odmev izjavam prvega govornika. Tudi poslednji govor spremljala je družba burnimi „živio“-klici. Po tem oficijelnem pozdravu sprovel nas je veleč. g. predsednik v galerijo slik, kjer smo se divili mnogostevnim umotvorom slikarske umernosti, a še bolj neomejenemu rodoljubju biskupa djakovskega in njega darežljivi roki.

Mej tem zborovala je zaveza hrvatskih pevskih društev, v koji je že 25 pevskih društev z več nego 500 pevci. V sled natečaja za nove zборе došlo je 34 skladb in je prva dva darila dobil naš rojak Fran Ser. Vilhar in tretje g. Eisenhut.

Ob 3. uri popoldne bil je banket v sokolski dvorani, kojega je priredilo mesto zagrebsko slovenskim in hrvatskim gostom v čast. Banketa se je udeležilo kacic 500 oseb, mej temi lepo številno slovenskih odličnjakov: Svetec, dr. Bleiweis, dr. Farjančić, Ivan Hribar, Hinko Kavčič itd. Tržaški Sokol so zastopali pri banketu starosta M. Cotić in odbornika J. Knave in And. Kalan, društvo „Velešila“ pa predsednik J. Godina-Kudriš in pevovodja Valentin Pižon. Župan dr. Amruš pozdravil je goste v imenu mesta zagrebskega. V imenu Slovencev so govorili dr. Bleiweis, Hribar in dr. Triller; v imenu hrvatskih Hrvatov g. Spinčić, v imenu dalmatinskih Hrvatov dr. Trumbić. Vsi govorili so bili po svoji vsebini primerni veličnemu trenutku, ko so se zastopniki Jugoslovanov od vseh strani zbrali, da pospešijo mejebojne spoznavanje in da utrdijo solidarnost avstrijskega Jugoslovanstva. Mej banketom svirala je vatrogasna glasba in je prepeval „Ljubljanskega Sokola“ pevski zbor.

Zvečer je bila v gledališči sijajna predstava: pevala se je pl. Zajca „Krasna opera“ „Zri nje kti“. Kakor povsod drugod bilo je občinstvo tudi v gledališči radostno vshičeno: nad nami je plaval duh gorečega rodoljubja in burgo so nam bila srca, videčim da — é pur si muove. Po pred-

bojem se pohodevati tiste klepetulje v mestu. Vse verjameš, kakor Barbara v svoje sanje. Ako bi preveč zapravljaj, ne bi imel grajščine pred seboj, bi že davno šla po vodi. Bogat je, kaj hoče drugega? „Nesrečno me storite oče, ako me silite v zvezo z njim,“ mu odkriva, „ker zakon brez prave ljubezni je gotovo nevreden visokega blagoslova. — K nam sili ga le hlepenje po bogastvu — z našim imetjem pomnožil bi rad svoje.“

„Komu pa meniš, da svoje izročim? Mislíš li, da je v grob s seboj nesem. Kar je mojega, namenjeno je le prihodnjemu zetu in ta mora biti baron Podčedolski. Samo tebe imam, tedaj on in z njim vred ti vživala bodeta po mojej smrti sladke dneve v neizmernem bogatstvu.“

Marjeta je molčala, vedela ni odgovora, ker vjel jo je pri vsaki besedi z arditim odgovorom. Z belo ruto pokrivala si je blede obličje in zrla v tla. Té plavate so pred njo v groznih podrtinah i sbala se jih je. Ah, zdihovala je — človek ne more bivati na zemlji, ne da bi se črni oblaki nad njegovo glavo zbirali i potem svojo ploho nad človeka vliji, da bi ga kmalu pokončali. — In te sovražnike, te oblake imela je Marjeta — želela si je le smrti.

(Konec prih.)

stavi pela je „Velešila“ na vrhu hotela „Pri jagnjetu“ ter jo je navzoče občinstvo odlikovalo navdušenim odobravanjem. Naše vrle Škedenjce pozdravil je hrvatski pesnik, gosp. A. Harambašić. „Hrvatska“ pisala je naslednjega dne jako laskavo o petju „Velešila“ ter moramo resnici na ljubo pripoznati, da si je društvo to v Zagrebu steklo jako častno ime. Vao čast g. pevovodji! Zato pa nas je nemilo zadela vest, da namerava ostaviti mesto pevovodje pri „Velešili“, a se nadajamo, da se vest ta ne obistini.

Mej tem, ko je „Velešila“ prepevala „Pri jagnjetu“, priredili so ljubljanski pevci podoknico gospe Amrušovi. Ker pa so se po nesporazumljeni hoteli tej ovaciji podtikati nameni, kakoršnih nikakor imela ni, izjaviti nam je: Slovenci smo pohiteli v Zagreb kot bratje celokupnega naroda hrvatskega in niti na misel nam ni prišlo, da bi hoteli delati propagando za jedno ali drugo tamošnjih strank. Časteči župana dr. Amruša hoteli smo počastiti vse mesto zagrebsko, koje nas je po staroznani hrvatski gostoljubnosti vprejelo v svoje naročje.

Glavna in najimenitnejša točka vršila se je tretjega dne: ob 11. predpoludnem bil je namreč v pevskem hramu napovedani veliki koncert. Pevcev je bilo pri tem koncertu nad 600, udaralo nad 100 tamburašev in svirala vojaška godba. Na tisuče ljudstva se je udeležilo koncerta.

Po koncertu bil je pevski banket, pri katerem so se seveda uvrstili razni govori in je bilo navdušenje veliko. Slovencem je napil g. Maravić, na kar so ljubljanski pevci zapeli „Pozdrav Bledu“ toli divno, da je bilo občinstvo kar zamaknjeno. Skoro neverjetno je, da more v tako velikanskem lokalnu tudi maloštevilen zbor doseči toli sijajen efekt. In vender je tako — ako pojo res pevci. Osobito so se večaki divili toliki dovršenosti v nijansiranju: forte in piano bila sta taka, kakoršna morata biti, da uverita poslušalca, da pevec roa čuti, kar poje. Gosp. Maraviću zahvalil se je operni pevec g. J. Noll. Govornik je povdarjal, koliko svobodnejše se v Hrvatski giblje društveno življenje in koliko svobodnejše se razvija narodni duh, nego v nas, a nemški oficijozni organ hrvatske vlade polastil se je nekako nervozno tega govora, da kuje kapital za svojega močnega gospodarja. G. Noll je paš govoril o društvenem življenju in o pojavih narodnega duha, nikakor pa ne o političnih odnošajih, koji se v Hrvatski tako žalostni, da žalostnejši ne morejo biti. To naj si zapomni „Agrar-Zeitung“!

Po banketu odkorakala so vsa društva korporativno v razstavo, kjer je je občinstvo — in bilo ga je toliko, da je bila na vse strani silna gneča — burno pozdravljalo. Sprevod obšel je ves prostor razstave ter se potem vstavil pred sokolskim domom. Tu se je vršilo oficijelno poslavljanje. Starosta „Tržaškega Sokola“ zahvalil se je iskrenimi besedami in ginenjega srca na obilih dokazih sijajne gostoljubnosti izrekačej srčno nado, da v teh dneh toli krasno manifestovana vzajemnost in bratska ljubezen ostaneta nerazrušljiva za vse čase. Podstarosta zagrebskemu „Sokolu“, g. Kosirnik, zahvalil se je na teh besedah ter zatrdil, da ljubezni Hrvatov do Slovencev ne more zrušiti nikaka sila. Po teh besedah zaorili so mogočni vzkliki mej društvu in drugim občinstvom: „Živeli Slovenci!“

Tako so se presrečno devršile pevske slavnosti v Zagrebu. Pričakovali smo mnogo, a to, kar smo doživeli, nadkrililo je daleč naša pričakovanja.

Že to nas je na prvi pogled preprijetno iznenadilo, ko smo videli, kako divno procvita, kakimi orjaškimi koraki napreduje metropola hrvatska — bratski nam Zagreb. Zagreb sicer ni veliko mesto, a vender ni v njem ni sledu malomestne tesnocrčnosti. Krasne so tam palače, krasne prodajalnice,

elegantne kavarne — elegantnejše nego v Trstu — in veliki hoteli se vsemi velikomestnimi ugodnostimi. In ona ljubeznjivost, a koje so nas povsodi pozdravljali, koga ne bi očarala?! Videlo se je najpriprostejšemu meščanu na obrazu, da mu je mnogo da tega, da ponese Slovence seboj kolikor možni ugodne utise o njih Zagrebu.

Žal, da nam ni možni podrobno govoriti o razstavi, kajti čas nam je bil toli skromno odmerjen, da smo je mogli le preleteti, nikari pa sistematično opazovati in študirati. Le nekoliko besedi hočemo izpregovoriti o splošnem utisu.

Odkritosrečno nam je pripoznati, da smo se nekako se strahom podali v to razstavo. Kako tudi ne! Razstava, koja hoče vspevati tako rekoč vtrčeno z velikansko praško, daleč presežajočo meje navadnih deželnih razstav, mora že kaj veljati. Zato smo se pa čudom začudili videči, da zagrebska popolnem vspeva. Spomin na Praško razstavo ni bil ni najmanje na škodo razstavi zagrebski: tudi za onega, ki je videl prvo, ima poslednja svojo veliko ceno. Razvežna seveda ni tako, kakor praška: ali vse, kar vidiš, je prirejeno izrednim ukusom in neko odlično elegancijo. Kar se tiče slikovitosti vrvenja v razstavi, nezaostaje pa ni najmanje za praško; ko si enkrat v razstavi, se niti ne spomniš na česa drugega. Vskado si misli prav po svetopisemsko: tukaj je dobro biti. Gosp. inženirju Lenuzajju, ki ima lep del zasluge na izborni prireditvi, čestitamo od srca.

Slovenskim rojakom priporočamo iskreno, da kdor-le more pohiti v Zagreb; v tamošnji razstavi najde v obilici vsega, kar ga boče zanimalo — in naj je že gospod ali pa kmet.

Politični pregled.

Netranje dežele.

Njeg. Veličanstvo mudilo se je te dni v Bistrici na Sedmograškem, kjer so bile velike vojaške vaje. Tu sem je prišel tudi rumunski vojni minister Lahovary, da pozdravi našega vladarja. Na pozdrav nadškofa grško-vatodno-rumunske cerkve, Romana odgovoril je cesar: „Smatrajte kot glavno nalogo svetega svojega poklica, da gojite ne le veraki mir, ampak tudi mir mej narodnostmi.“

Glavni vodja nemških liberalcev pl. Plener predstavil se je te dni svojim volilcem, to je, trgovski in obrtni zbornici v Hebu na Češkem. Rudeča nitki se je vlekla skozi ves njega govor, bila je ta, da so predodki, koje goje nekateri krogi proti nemškim liberalcem, neosnovani, da se je njega stranko krivo sodilo, sedaj pa da je jelo svitati in da se prišli do spoznanja, da Nemcev ni možni prezirati. Kot glavna vzroka, da je propadla prejšnja državnozbornska večina, navaja g. Plener predlog glede konfesijonele nečole in mladočeške zmage. Pri obravnavanjih, zapričetih po državnozbornskih volitvah, nemški liberalci niso dosegli sicer vidnega vspeha, ali vseh je zanje že to, da se ni mogla zopet osnovati stara bojna organizacija. Zmisel Plenerjevih besed je jasna: veselimo se, da sta poljski in Hohenwartov klub od sebe bacnila češke poslance; brez poslednjih je seveda vsaka prava organizacija na desni strani zbornice nemogoča. Ta vzklik Plenerjev služi našim poslancem v resno svarilo. — Jako interesantne so izjave Plenerjeve o obravnavanjih glede sestave adrese na cesarja. Nemško-liberalni vodja meni namreč: „Dasi se je marsikaj na bolje obrnilo za nemške liberalce, se vender nismo dali uporabiti za kako bezbarveno adresu. In ker vlada ni hotela, a pomočjo ekstreminih frakcij usiliti ono drugo adresu, ni bilo druge pomoči nego, da se

je čisto opustila sestava adrese. Gospod Plener, stvar je bila drugača: se svojim lokavim postopanjem doseglja je vaša stranka, da se ni predložila adresa, v kateri bi se le količkaj povdarjala narodna prava in avtonomistiška načela. Lavirali ste in dvoumno postopali, dokler se niso dali vjeti Poljaki in se angažirali za adresu Bilinskega, ki ni bila ne krop ne voda; potem še le, ko so imeli Poljaki vezane roke, prilezli ste se svojo lastno adresu, presenetili vsa zbornico in provzročili parlamentarno krizo in pa škandal, da avstrijski parlament ni mogel dati nikacega odgovora na prestolni govor. Ni-li tako postopanje hinavsko: a prvega začetka imeli so v žepu svojo lastno adresu in vender so se pogajali s Poljaki za skupne adresu, samo da so jih preslepili.

Sicer pa g. Plener priznava, da se pojavljajo še vedno tendencije, da bi se zopet osnovali prejšnji odnošaji, to je: prejšnja večina. Nekaterim elementom da bi bila v ta namen celo zveza s antisemitimi in Mladočehi dobro došla. Mi pa pravimo, da ne samo „nekaterim elementom“ je do tega, da se združijo na podlagi stroge jednakopravnosti vse narodnosti, ampak to žele vsi oni, koji pošteno mislijo o državi naši.

Lepo je sicer od g. Plenerja, da priznava, da nemški liberalci sami ne morejo ustvariti večine v državnem zboru. Ali to vemo mi vsi, kajti to bi bilo celo za našo državo prečudno, ako bi odločna manjšina prebivalstva imela večino v parlamentu.

Zanimiva je tudi izjava g. Plenerja o Mladočehih. „Mladočehi so danes isto, kar so bili Staročehi okoli 60 in 70 leta“. Plener obžaluje celo, da se Mladočehi ne morejo osvoboditi staročeske politike. Če je tako, čemu torej ves hrup proti Mladočehom od strani Staročehov in naših „konservativcev“!

Dne 8. septembra imelo je katoliško-politiško društvo za kraljestvo Češko svoj občni zbor, pri katerem je grof Karl Schönborn zahteval, da se Staročehi pridružijo katoliško-konservativni stranki. Odgovor prvega organa Staročehov, Praške „Politike“, na to zahtevno je jako poučljiv tudi s ozirom na naše slovenske odnošaje. „Politik“ pravi, „Najprvo nam je povdarjati, da staročeska stranka ni bila nikoli v načelnem nasprotju do katoliške stranke in tudi sedaj ni, in zato ne moremo umeti, zakaj konservativci tej stranki v nje dosedanji organizaciji odpovedujejo prijateljstvo. V zmielu nje nuelova kot narodna stranka morala je braniti narodne interese in jej ostane to tudi za bodočnost glavna naloga. Staročehi niso mogli smatrati kot svojo glavno nalogo zagovarjati cerkvene interese, kajti na Češkem brani hierarhija zadosti energično te interese, tako, da staročeski stranki ni trebalo braniti je“. Nadalje pravi ta list, da je že dr. Mattuš svoječasno odločno povdarjal, da treba v ljudskih šolah tesno držati se vere, zajedno pa jo izrekel proti stremljenju, da preide ves upliv in vse nadzorstvo v roke duhovščine, ker to ne bi koristilo, ni šoli ni Cerkvi, ni narodu. Staročeska stranka spoštuje verske ideje in duhovščino, ali vtrajati mora brespogojno pri svoji glavni nalogi, to je, braniti narodne interese. Osnova take stranke, kakoršne si želi grof Schönborn, boče šele tedaj mogoča, ko se izpolnijo vsaj dvo tretjini skromnih narodnih želj in ko narod ne boče več prisiljen boriti se za nago svoje življenje. Do tedaj stala boče narodna misel v prvi vrsti.

Različne vesti.

Njeno Veličanstvo preavetla cesarica došla je večeraj ob 9. uri predpoludnem v Miramar. Vsprejema ni bilo nikacega.

Imenovanje. Poštni praktikanti Josip Hvala, Iv. Gerđol, Josip Filič

in Gregor Versa imenovani so post-nimi asistenti. Častitamo!

„L. Indipendente“ je že prijavil svoj preludij prihodnjega zasodanja deželnega zbora istrskega, kojega refren zveni: „Fuori il Croato!“ To so pač odurni zvoki, nedostojni kulturnega naroda. „L. Indipendente“ daje večini rečenega deželnega zbora uprav drzen nasvet, da naj se nikar ne briga za načela konstitucionalizma, parlamentarizma, dostojnosti, poslovnega reda, nepristranosti, pravice in temeljnih določb vsake postavodajne skupščine, ampak zakliče naj voliloem profesorja Mandiča kar jednostavno: „Je vas zastoj, mi ga nočemo!“ Ako hočete imeti svojega poslanca, izvolite si kacega drugega. Mandiča pa nikakor ne, kajti vsakokrat vam odgovorimo tako. On ni mož, ki bi smel sedeti na sedežu poslanca v deželnem zboru. Ste nas razumeli, domisljavi revčeki?! — Ni li to divno in — značilno? O teh izbruhih spregovorimo še obširneje.

„Indipendente“ v stiskah. Srboriti organ naših intrinsigentov se je po sili preselil iz Amatijske v Tomasičovo. Makarno zapustivši v svojem starem domu — tako govore hudobni ljudje — lep spomin v obliki par v knjigah zabeleženih in neplačanih tiskakov.

O izgredih v Bujah. O brutalnih napadih v mestu Bujskem na duhovna Bottegara in Stefanuttija smo svoječasno poročali. Vseled teh dogodkov uvela se je sodnijska preiskava proti Antonu Papo, Alojziju Bonettiju, Petru Periniju in Antonu Marzariju. Dne 14. septembra vršila se je obravnavna pri okrožnem sodišču v Rovinju in so bili obsojeni: Papo na 2 tedna, Bonetti in Perini vsak na 3 tedne in Marzari na 1 mesec ječe. Ako čita poročilo našega vrliga „Piccolo“, bili so ti junaki tako nedolžni kot novorojena deca, vsega kriva pa — oba duhovnika. Fakinža bujsko pa naziva ta list: i buoni buiesi. Škoda, da je bilo sodišče vse drugačnega menenja!

Za družbo sv. Cirila in Metoda se je nabralo: Po veselici „Delavskega podpor. društva“ v kavarni „Commercio“ 3 gl. 1 kr. — Gosp. J. W. 1 gl. — Prestanek telegrama v Zagreb 1 gl. 2 kr. — Mesto venca pokojnemu gospodu Francetu Dekleva pošljejo štiri prijatelji na Reki: Kaliater, Bole, Wolf in Vadnov 10 gl.

Popravek. Mesto venca ranjkemu g. Deklevu, nabralo se je skupno 83 gl. 50 kr. in ne kakor v zadnji „Eidinosti“ javljeno.

Veselica „Del. podp. društva“ obnesla se je vrlo dobro. Vrt Mondo nuovo je bil zastavami in lampijoni primerno okrašen in se je veselice udeležilo veliko številno tržaških Slovencev vseh stanov. Mej pevskimi točkami ugajala sta posebno četvero-špev „Ladja“ in mešani zbor „Pozdrav“, kateri skladbi sti se morali ponavljati na burno zahtevanje občinstva. Vso čast gosp. pevovodju Srečku Bartolu! Vete-ranska godba je dobro izvršila svojo nalogo in jo moramo pohvaliti osobito radi tega, ker je svirala večinoma slovanske skladbe. Mej posamičnimi točkami prizigali so se umetaljni ognji; na kegljišču se pa je ves čas prav pridno igralo na dobitke. Sploh je bilo občinstvo jako animirano in se je veselice izvršila v najlepšem redu. To poslednje treba da posebno povdarjamo, kajti, ako nas nasprotniki naši kaj radi pita: o „barbari“, jim lahko odgovorimo: glejte ta naš priprosti delavski stan, ki se ob vsaki priliki dostojneje vede, nego marsikak mestni gizdalin s cilindrom na glavi in glace-rokovicami na prstih!

Vabilo na veselico, katero priredi pevsko društvo „Hajdrih“ na Proseku se sodelovanjem proseškega tamburaškega zbora dne 20. septembra 1891. v dvorani gostilno „Lukša“ ob 6. uri zvečer. Vepored: 1. J. Farkaš: Poputnica „Hrvatske“, udara tamburaški zbor. 2. Husitska, poje moški zbor. 3. a) Vilhar: Pod oknom, b) F. pl. Zajc: Bože živi, udara tamburaški zbor. 4. Abram-Dekleva: Venec slovenskih

pesmi, udara tamburaški zbor. 4. A. Hajdrih: Kantata dr. Lavriču v spomin, velik moški zbor s četverošpevom in samospevom baritona. 6. J. Kocjančič: Njega ni, poje moški zbor. 7. Putifarjeva žena, veseloigra v enem dejanju. Vstopnina 20 kr. Sedež 10 kr. Čisti dohodek namenjen je za nabavo društvene zastave.

O veselici na Opčinah priobčimo obširnejši popis prihodnjič.

Iz Škudnja se nam piše: Vseled požara prenovljena naša cerkev je že blagoslovljena. Čudno se nam pa zdi, da so vzlic primernim denarnim sredstvom pozabili na leco: prepovednico nimamo. To zamudo komentujemo si tu na razne načine. Mnogi so tega menenja — je-li pravo ali ne, se ne drzemo presojati — da se tržaška gospoda navlašč pozabili postaviti propovednico, da bi mogli danes ali jutri staviti pogoj: mi vam napravimo propovednico, samo da se bode propovedovalo italijanski!

Sprehajalec nam piše: Šetajoč se minole dni po Barkovljah opazil sem, da se je tam odprla neka nova pekarna, katere lastnik je — kakor sem spoznal po dotičnem ital. napisu — neki g. Cottich. Kar se mi je zdelo da to ime ne izhaja iz „Rimske provincije“, povpraševal sem tamošnje domačine o imenovanem peku, in ti so mi povedali da je g. Cotič rojen Slovenec, ter da se ne brani slovenski govoriti. Mi smo menenja, da bi domačini g. Cotiča bolje podpirali, ako bi postavil nad svoje prostore napis v svojem rodnem slovenskem jeziku — kateri je edino rodni jezik tudi vseh Barkovljanov. Zelo grdo je, ako imajo domačini napise v tujem jeziku nad svojimi prostori — a tem grdi je in neodpustljivo, ako postavljajo sem priredbi zunanji Slovenci napise v ital. jeziku prezirajoč popolnoma svojega materinega. Mi mislimo, da bi g. Cotič (Cottich) uprav lahko stvar popravil — v občo zadovoljnost vseh domačinov.

Po vajah pri Celju Gotovo se razveseli marsikateri naših čitateljev, ko izve, kako laskavo pohvalo si je stekel domači naš polk št. 97 pri velikih vajah na Spodnjem Štajerskem od cesarja samega. Jeden ali drugi naših čitateljev je pri imenovanem polku slušal, jeden ali drugi ima sina, koji pri tem polku cesarju služi, jeden ali drugi ima sorodnika, ki je bil navzoč, ko je cesar izgovoril to pohvalo. Rekel je med drugim: Posebno mi je pohvaliti 97 polk, kojega sem imel priliko še večkrat opazovati. Vodstvo polka, kakor tudi izvešča posameznih malih oddelkov bila je jako dobra. Uzgledna je bila disciplina ognja, uporaba terena, kakor tudi vse druge podrobnosti. Vlasti moram omeniti vztrajnost njegovo. Toliko bolj me veseli, da morem polku izreči svoje najvišje priznanje, ker sem v prejšnjih časih videl, da se ni pri paradi posebno odlikoval. Ponavljam zopet, da me je polk povsem zadovoljil.

Deželna razstava v Gorici otvorila se je dne 12. septembra v spomin 125 letnice ustanovitve o. kr. kmetijskega društva goriskega. Razstava je specifični kmetijska in gozdarska. K otvoritju došel je kot zastopnik vlade o. kr. namestnik vitez Rinaldini. Iz Ljubljane sta prišla kot zastopnike tamošnje kmetijske družbe nje predsednik ces. svetnik Murnik in tajnik Piro. Ob tej priliki izdal je g. Ernest Klavžar posebno knjižico, naslovljeno: „Pred 125 leti. Zanimivosti iz prve dobe o. k. kmetijskega društva v Gorici.“

Iz te knjižice posnamljemo, da je rečeno družbo ustanovila nepozabna cesarica Marija Terezija s dekretom z dne 4. junija 1765. Svoje prvo sejo je imelo društvo dne 27. avgusta 1765 l. pod predsedstvom gospoda grofa Ivana Gašperja Lanthieria Paratico. Prvi društveniki prevzeli so nadzorovanje kmetijstva ter razdelili v ta namen vso deželo po župnijah. Vsak član dobil je svojo župnijo. Prvi tajnik družbi je bil duhovnik Morelli. V seji dne 12. januarja 1766 vsprejeli so

rvega kmeta kot društvenika, dočim so jej bili popred člani le plemenitaši in par duhovnikov. Sedanji predsednik društvu je njeg. prevzvišenost France grof Coronini-Cronberg.

V Prago priredi gosp. J. Paulin v Ljubljani dne 21. t. m. poseben vlak. Iz Trata se odpeljejo udeležniki predpoludnem s poštnim vlakom do Ljublane, od koder se popoldne odpelje poseben brzovlak. Radi velikih cesarskih slavnosti, ki se bodo vršile v Pragi — in ker so razstavo tem povodom vestranski popolnili — bode to potovanje najkrasnejše in najzanimivejše mej vsemi doseďanjimi. Izletnikom v čast priredi se v Pragi banket in sijajna predstava v gledališču. Program slavnostim dobival se bode že v Ljubljani. G. Paulin se trudi, da vožnjo to kolikor mōči ugodno priredi in mu grede pri tem na roko gospodje Lego, Sedlak i. dr. Vozni listki se bodo dobivali pri g. Juliji Mikota v tiskarni Dolenc. — Cena tje in nazaj je za I. raz. 41 gl. 40 kr., II. 30 gl. 20 kr., III. 19 gl.

Ruska razstava v Belemgradu. V letu 1892. otvora v Belemgradu rusko industrijalno in obrtno razstavo, koji bode namen, seznaniti serbske trgovce s ruskimi izdelki in pospeševati promet mej Srbijo in Rusijo.

Semanj v Sežani bode dne 21. t. m. mesto 20., na katerem se bodo prodajala vsa za trgatav potrebna orodja.

„Novice“. Pri listu tem izvršila se je v poslednjem času znatna izprememba: politički del lista jel je prevladovati. Temu so baje uzrok zmedeni kranjski odnošaji in pa strasten boj, vohrajō tam v beli Ljubljani. Dva odlična rodoljuba postavila sta si baje nalogo, ustvariti nekako sredno stranko, koje bi bil namen blažiti nasprotstva. Ideja je sicer plemenita, toda — kolikor so nam razmere znane — je za sedaj le malo upanja, da bi uspevala. Ali uspevaj ali ne uspevaj: nam je dolžnost, da čujemo besedo tudi teh treznomislečih mož; da bi jo le hoteli čuti tudi oni, ki sedaj v slepi svoji strasti tako srdito mahajo — po n. s. „Novice“ pišejo namreč v uvodnem članku poslednje svoje štev. nastopno: „Na dalje se pri presojevanji naših političnih časnikov ne sme prezreti, da vlada nad nami v političnem oziru velika nezadovoljnost, in to po vsi pravici. Več ko 20 let imamo narodno ravnopravnost zagotovljeno a slovesno cesarsko besedo in s državno ustavo; pa kako malo je še resnici utivamo! Kako brezobzirno se še vedno zatirajo naši narodni bratje po Štajerskem, Koroškem, po Primorju, Istri in drugod. To nas vse boli, in ni čuda, ako se nekateri od nas udajajo pesimizmu; drugi pa radikalizmu, češ, premalo smo energični, zato nič ne dosežemo. V resnici težko je pri teh okoliščinah ohraniti dušno ravnotožje in ne sgubiti prave srednje poti. Naravno je pa, da vsi ti občutki, vsa ta nejevolja išče israza v naših časnikih.“

Slednjič pa bode še omenjeno, da dnevnik, ki je glasilo naše duhovščine, katere, kakor je tudi naravno, sočustvuje v nemških konservativci, obrača se včasih tudi po nazorih njihovih glasil, ki so, rečimo, primerni njih razmeram, nikakor pa ne našim. Omenili smo že, da nemški konservativci boja za narodni obstanek, kakor ga imamo mi, ne poznajo; oni poznajo le pretirani in brezobzirni narodni boj nemških hegemoncev in pangermanov, ki jednakih pravice družim narodom ne priznavajo in tudi cerkvi krivico delajo. Nemškim konservativcem se torej ni čuditi, ako imajo narodni boj, kakor ga oni poznajo, za nekaj poganskega veri protivnega, ter ga obsojajo; vse kaj drugega je pa ter odločno napačno, ako se najde kak tak nazor v katerem našem časniku s ozirom na naše čisto drugačne razmere.“

Premiranje konj v Gorici dne 12. septembra. A. Darila za kobilice z žrebeti so dobili: Andrej Kobal iz Penikve 10,

cekinov, Janez Duje iz Zaverhka 10 cekinov, Mat. Krajnc iz Svine 6 cekinov, Grajščina Gorup iz Fiumicela 6 cekinov, Janez Sovdat iz Iderske 4 cekine, Janez Gruntar iz Kobarida sreberno svetinjo. B. Za 3 in 4 leta stare kobile: Andrej Krajnc iz Svine 6 cekinov, Alojz Cian iz Tapoljana 6 cekinov, Tomaz Krajnc iz Starosela 5 cekinov, Bernard Altran iz Fiumicela 5 cekinov, I. Dorigo iz Škodovaka 4 cek. And. Mašera iz Kobarida 2 cekina, D. Kolouti iz Kobarida 3 cek. J. Robič iz sv. Pola iz Robica 2 cekina. Sreberne svetinje so dobili: L. Cacafura iz Tomina, I. Bandač iz Kala, O. Gaberšček iz Tomina, And. Kofol iz Pečine, Andrej Ursič iz Svine, L. Klapis iz Fiumicela, I. Simeon iz Kampolonga, I. Ušaj iz Gorice in F. Kastelan iz Fare. C. Za mlade kobilice: Jakop Grogorič iz Krna 4 cekine, A. Galo iz Marjana 4 cekine, I. Luznik iz Poljubina 3 cekine, Grajščina Gorup iz Fiumicela 3 cekine. Sreberne svetinje so dobili: I. Fonzar iz Škodovaka in A. Zernatič iz Šempasa. Vrhu teh državnih daril so bili še od kmetijske družbe obdarovani, in sicer: za mlade kobile J. Zanola iz Starancana s 4 cekini, F. Bernardis iz Cervinjana s 4 cekini, I. Gruden iz Zgonika 3 cekini, D. Puntin iz Ogleja 3 cekini, in A. Kurinčič iz Iderske 2 cekini.

Dijaški koledar. Začetkom šolskega leta iside v zalogi „Narodne Tiskarne“ prvi slovenski „dijaški koledar“, na katerega opozarjamo posebno narodne dijake „Dijaški koledar“ je bil že zdavnaj nujno potreben, in zato pozdravljamo to knjižico z veseljem, ter jo priporočamo kar najtopleje. Vsebinska kodedarja je bogata, ter skrbno in vestno sestavljena. Mimo koledarja in „dijaškega prijatelja“, v katerem najde dijak vsa važnejša določila o šolah, omeniti je životopisno črtico „Dr. Frančišek Miklošič“, kateri je pridodana lepa, po sadnji fotografiji s izrecnim dovoljenjem pokojnikovih dedičev narejena slika slavnega tega našega rojaka, potem saminive rasprave „Sv. brata Ciril in Metod“, — „Glagolica in cirilica“, — „Jezik staroslovenski“ in „Književno delovanje sv. Cirila in Metoda“. Vrh tega prinaša „Dijaški koledar“ še celo vrsto drugih, za dijaka važnih ali zanimivih podrobnostij, katerih pa tu ne moremo navesti. Cena elegantno vezanemu izvodu je 80 kr., po pošti 90 kr. Dobiva se v Ljubljani v vseh knjigo-tržnicah in tudi v „Narodni Tiskarni“, v Novem mestu pri g. J. Krajeu, v Trstu pri I. Fabrijju, v Gorici pri Coppag & Skert-u, v Celovci pri Raunckerju, v Mariboru pri Kaltenbrunnerju in na Ptujju pri Blankeju.

Gospodarske in trgovinske stvari.

Pomoček proti rji.

Orodje in predmeti iz jekla se rje prav lahko obvarujejo, ako se jih vtakne v apno, ravnokar sežgano, koje treba imeti pripravljeno v oni škrinji ali kšti, kjer se hrani orodje. Ako se orodje večkrat rabi, boljše je apno djati v vrečico iz mušolina. To je priporočljivo pri železju v kosih, kajti, ako se hrani na prostora, koji ni prevlažen, ni treba apna prenovljati vsa leto, ker apno osrka veliko množino vlažnosti v se. Stvari, ki se pogostoma rabijo, naj se hranijo v zaboju polnem apna v prahu in, kadar se rabijo, obrišeje naj se prej z voleno cunjjo. Kdor pa hoče železne ali jeklene stvari, ki se hočejo prevleči s povlako, koja naj bi je trajno varovala rje, priporočamo nastopno zmes: Raztopi se 2 dela kristalovanega klorovega železa, 2 dela klorovega anti-mona, 1 del česlovine (tanina) v 4 delih vode; s to razstopino se železo ali jekle prevleče s pomočjo gobe ali kake cunje in pusti, da se posuši. Na to se še enkrat namaže in ako treba, še v tretje, dokler barva ne postane temna. Kader je povlaka suha, opere se dotično orodje v vodi, pusti, da se zopet posuši in zlika se površino

s kuhanim lanenim oljem. Klorov, antimon ki se v to rabi. mora biti kolikor možno nevtralen. Barva postane podobna onej bruniranih pušk.

Drugo sredstvo je sledeče: razstopi 30 gramov kamfore v 1 funtu razstopljene masti, odvzami tej zmesi „pene“ in dodeni toliko grafitu, dokler zmes vdobi barvo, slično železni. Orodje dobro očisti in na to dobro namaži ter pusti to mazilo stati kakih 24 ur; na to obriši je dobro s laneno cunjjo. — Zopet drugo sredstvo je: Razstopi v pokritem loncu kos svežega apna, a prideni le toliko vode, da se samo razdrobi. Dokler je apno še vroče, zgijete se v testo pridjavi mu loja ter se s to maso namažejo železne ali jeklene bele stvari in orodje. Povlaka se prav lahko odpravi. — Še nek pomoček ali barvilo hočemo koncem navesti namreč: vzemi 60 gramov smole in 1 funt sveže masti; prej razstopi smolo in potem mast ter dobro zmešaj. To barvilo se mora pred rabljenjem segreti, potem pa se s njim namažejo železne stvari, ki so se predno dobro očistile. Zadnje mazilo se tudi prav lahko odrgne in je znano že davno kot jako vpešno. Ker uprav rja učini našim gospodarjem in gospodinjam veliko škodo v kleti in kuhinji, kajti železne in jeklene stvari, ki so se ravnokar vkupile, morajo se kvasiti zavreči, ker jih je rja storila nerabljive ali jim vsaj vzela prejšnjo lepo zunanost. Navetovana sredstva so gotovo vpešna in vsakdo jih lahko napravi sam s neznatnimi troški; s tem si pa prihrani denarja, kajti obvaruje orodje in druge predmete, da mu daljše služijo, nego bi mu služili, ako jih pušča v nemar.

Izjava.

Sl. odboru pevsk. društva „Adrije“, gosp. X. in opazki v prilogi 73. št. „Edinosti“, pod naslovom „Slovenščina v tržaških cerkvah“, odgovarjati mi je sledeče: Da sem v 71. št. „Edinosti“ iz Barkovelj poročal o dogodku, prigodivšemu se o priiliki slovesnosti obhajanja cerkvenega patrona in koje poročilo je vse prevedo uzburilo duhove pri „Adriji“ — storil sem to iz najboljšega namena. Hotel sem le s tem „Adriji“ koristiti, razoč. jej, koga se ima držati, ako hoče vztrajati v boji za narodnost. Ker pa ni moj namen „Adrije“ napadati niti „lažljivih stvari“ v svet pošiljati, ter „razpora“ iskati, zatoraj izjavljam: da sem bil morebiti o stvari slabo podučin, zatoraj ako sem koga razšill nevedoma in po krivici, prosim najpoučnejšega odpuščenja. Obžalovati pa moram, da se je moj spis tako pristransko razumel.

V Barkovljah, 13. septembra 1891.

Zahvala.

Podpisani odbor se najiskreneje zahvaljuje gospodičinam pevkam in gospodom pevcom in sploh vsem onim, ki so drage volje sodelovali pri naši društveni veselici. Istotako izrekamo pristočno zahvalo gospodu Ivanu Valenciću na podarjeni sliki našega Preširna; in slednjit se zahvaljujemo vsem darovateljcem denarnih vsot, odnosno na preplačilih; darovali so: Josip Turk 1 gld.; Mandić 80 kr., Nepoznani 20 kr., Perhac 1 gld., Krajcar 1 gld., Ružička 20 kr., Jos. Abram 30 kr., Truden 60 kr., Nepoznani 10 kr., Nepoznani 20 kr., Počkaj 60 kr., Macak 20 kr., Nadlišek 40 kr., Germek 30 kr., Bonne 10 kr., Prelog 80 kr., Mankoč 1 gld., Pucit 20 kr., Ravasini 1 gld., Nepoznani 10 kr.

V Trstu, 14. septembra 1891.

„Odbor del. podp. društva.“

Dunajska borza

15. septembra.

Knj. drž. dolg v bankovcih	—	—	gld	90.35
—	—	—	—	90.40
Zlata renta	—	—	—	111.35
5% avstrijska renta	—	—	—	101.95
Delnice narodne banke	—	—	—	1010.—
Kreditne delnice	—	—	—	275.50
London 10 lir sterlin	—	—	—	118.05
Francoski napoleondori	—	—	—	9.40
C. kr. cekini	—	—	—	5.58
Nemške marke	—	—	—	64.70

Lastnik pol. društvo „Edinost“.

Št. 672.

Razglas.

Z dovoljenjem visokega c. kr. ministerstva za uk in bogočastje se odpre s 1. oktobrom t. l. v Nabrežini novo ustanovljena obrtno-nadaljevalna risarska šola za klesarske učence.

Stariši ali njih namestniki so vabljeni svoje rokodelske učence pri vodstvu gori omenjene šole od 20. do 30. septembra oglašiti. Klesarski pomočniki in delalci se lahko sami oglašé.

Poduk je brezplačen. 2-2

Začasni šolski odbor obrtno-nadaljevalne risarske šole za klesarje v Nabrežini dne 7. septembra 1891.

Predsednik: Janez Caharija.

Več rabljenih sodov

za vino in spirit na prodaj je po primernej ceni pri Fran Abramcu, 1-6 via St. Francesco 22 v Trstu.

150 delavcev-zidarjev

vaprejmo se v Oršovi na Ogerskem. Dnina do 1 gld. 60 kr. na dan. Na kontrakt še večji zaslužek. Zidarje vnaprejem od petka do nedelje gospod Ivan Vlah v mestu Jušiči občine Kastavske. Potne stroške plača ta gospod na račun dneine.

Kar se dobiva strojev

za kmetijstvo in obrtnijstvo, za pohištvo in za drugo rabo, najde se v zalogi tvrđke Živic in družb. v Trstu — 37 ulica Zonta 5

Za zdaj priporoča posebne svoje vinske stiskalnice, mlino, sesalke itd. Izdeluje vodovode, mlino in druge tvornice na par in na vodo. Priporoča se omenjena tvrđka vsem rojakom za obilne naročbe.



ANTON SODIA PUŠKAR

v Borovljah (Ferlach, Kärnten.)

Priporoča vsakovrstne dobre puške iz svoje delavnice, prevzame tudi vsakovrstna popravila in predelovanje kresne puške na nazadanke. — Cenike dopošilja brezplačno (franco).



ODLIKOVAN GRAFIČEN ZAVOD, ustanovljen leta 1875.

Henrik Freisinger

TRST, via Mercato vecchia št. 4. Lloydova palača.

PEČATI IZ KAČUČKA IN IZ KOVIN. Blazinice za pečate se stalnim črnilom. Silografija. Mehanična delavnica. Plošče za stanovanja iz bronca, cinka in smalta. Pisalni stroj različnih sistemov. Priprave za kopiranje, in heliografirani papir za reproduciranje slik v polusvitu.



CARLO PIRELLI

mejnarodni agent in speditér

Trst, Via Arsenale št. 2.

Oddaje listke za železnice in parobrode mornarjem in delalcem po nizkih cenah in na vse kraje. 12-18

FILIJALKA c. kr. priv. avstr. kreditnega zavoda za trgovino in obrt v Trstu.

Novci za vplačila.

V vredn. papirjih na V napoleonih na
4-dnevni odkaz 3% 30-dnevni odkaz 2%
8- 3 1/2% 3-mesečni 2 1/2%
30- 3 3/4% 6- 2 1/2%
Vrednostni papirjem, glasečim na napoleone, kateri se nahajajo v okrogu pripozna se nove borosna tarifa na temelju odpovedi od 15. septembra. 19. septembra in 11. oktobra.

Okrožni oddel.

V vredn. papirjih 2 1/2% na vsako svoto. V napoleonih brez obresti.

Nakaznice

za Dunaj, Prago, Pešto, Brno, Lvov, Tropavo, Reko kakor za Zagreb, Arad, Bielitz, Gablonz, Gradec, Hermanstadt inomost. (Celovec, Ljubljana, Linc, Olomuc, Reichenberg, Saaz in Solnograd. — brez stroškova.

Kupnja in prodaja

vrednostij, diviz. kakor tudi vnočenje kuponov 24-17 pri odbitku 1/100 provizije.

Predujmi.

Na jambevske Helles pogoji po dogovoru. Z odprtjem kredita v Londonu ali Parizu, Berlinu ali v drugih mestih — provizija po pogodbi. Na vrednosti obresti po pogodbi.

Uložki v pohrano.

Sprejemajo se v pohrano vrednostni papirji, zlat ali srebrni denar, inozemski bankovci itd. — po pogodbi. Trst, 11. septembra 1891. 18-24

Vinski ekstrakt.

Za trenutno napravo izvrstnega zdravega vina, kojega ni moči razločiti od pravega naravnega, pripravam to še skulase specialiteto. Cena 2 kil. (ki sadistujeta za 100 litrov vina) 5 gld. 50 kr. Receipt priloji se gratis. Jamčim najboljši vseh in zdrav isidelek.

Spirita prihrani.

kdor uporablja moje nenadkriljivo esenco za ojačevanje žganih pijač; ta esenca podeli pijačom prijeten, rezek okus in se dobiva le pri meni. Cena 8. gold. 50 kr. za kilo (za 600-1000 litrov) vsteviti pouk o uporabljanju. Razum teh specialitet ponujam vsakovrstno esenco za izdelovanje ruma, kamjaka, šnih likérov itd. najbolje in nenadkriljivo kakovosti. Receipt prilagoje se gratis. Čestitk franco.

Karl Filip Pollak,

Essenzen-Specialitäten-Fabrik

in PRAG. 12-20

Iščete se solidni zastopniki.

TRZASKA HRANILNICA

Sprejemlje denarne vloge v bankovcih od 50 noč. do vsacega zneska vsak dan v tednu razum praznikov, in to od 9-12 ure popoldne. Ob nedeljah pa od 10-12 ure dop. Obresti na knjižice. 3%
Plačnje vsak dan od 9-12 ure popoldne. Zneske do 100 gld. precej, zneske preko 100 do 1000 gld. mora se odpevedati 3 dni, zn-ske preko 1000 gld. pa 5 dnij prej.
Zakomptuje menjice domicilirane na tržaskom trgu po 5%
Posojuje na državne papirje avstro-ogreke do 1000 gld. po 5 1/2%
višje zneske od 1000 do 5000 gld. v 5%
Večje svote po 5%
Daje denar proti vkniženju na posestva v Trstu. Obresti po dogovoru.
TRST, 8. septembra 1891 18-24

AVGUST BRUNNER

TRST

Via Centi številka 6 a.

Tovarna strojev in Die Maschinen-Fabrik und Eisenglaserer von

August Brunner
übernimmt alle einschlägigen Arbeiten als:
MASCHINEN,
PRESSEN, PUMPEN,
GITTER, SAULEN,
R. HREN, Grössere und kleinere
REPARATUREN.
Nach dem Inlande zollfrei.
Telefon št. 291. 12-13

Riunione Adriatica di Sicurtà

24-18 v Trstu.

Zavaruje proti požarom, provoza po suhem, rekah in na morju; proti toči, na življenje v vseh kombinacijah.
Glavnica in rezerva društva dne 31. decembra 1890
Gravnica društva gld. 4.000.000—
Pvomijna rezerva zavarovanja 10.754.306 91
na življenje 1.612.910 22
Premijna rezerva zavarovanja profi ognju 33.594.10
blaga pri prevažanju 200 000—
Rezerva zavarovanja proti toči 163.786 21
Reserva zavarovanja proti preminjanju kurzov, bilanca (A) 137.573 86
Reserva zavarovanja proti preminjanju kurzov, bilanca (B) 250.000—
Rezerva specialnih dobičkov zavarovanja na življenje 1.127.605 98
Občna rezerva dobičkov

Urad ravnateljstva: Via Valdirivo, br. 2 (v lastnej hiši)

Čast nam je preporučiti p. n. občinstvu Trsta i okolice, Primorja i ostalih hrvatsko-slovenskih gradovah i mjestah, sa solidnosti i jeftinoće poznatu, te obilnimi modernimi plemenimi strojevi provideljnu

JEDINU SLAVENSKU

TISKARU

U TRSTU

Ista prima i obavlja svaku naručbu bilo koje vrsti knjigotiskarskoga posla te preporuča se osobito za ove vrsti tiskanje kao n. pr.:

za župne urede, okružnice, račune, list. artije i zavijte s napisom, preparočne karte, posjetnice, zaručne i vjenčane objave, pozive, rasporede, ulaznice, oglase, pravila, izvješće, zaključne račune, ročištnike, punomoći, cjenike, jestvenike, avakratne skrižaljke, izpovjedne cedulje, knjige itd.

Uvjerava se p. n. občinstvo, da će nam biti osobita briga, p. n. naručitelje u svakom pogledu zadovoljiti koli brzom i točnom podvorbom, toli jeftinom cijenom i ukuenom izradbom.

Drži u zalihii (ekladjaču) sve potrebne tiskalice i knjige za crlvene urede.

Kod naručivanja tiskavnica i drugog, molimo naznačiti t o e n o naručbu i dotični naslov (adresu) naručitelja.

Za obilnu naručbu preporuča se

Tiskara Dolenc

Piazza Caserma št. 2. (uhod iz via Pasa)

Izdajatelj in odgovorni urednik Maks Gotič.

Tiskarna Dolenc v Trstu.